

J.F. Tolderlunds afskedsprædiken 14. søndag efter trinitatis

Taler

Julius Ferdinand Tolderlund
Præst

Dato

28. august 1864

Sted

Starup og Grarup Kirker

Omstændigheder**Prædikentekst**

Apostlenes Gerninger kapitel 20, vers 32

1 **Ap. Gj. 20, 32.**

Og nu, Brødre, befaler jeg Eder Gud og hans Naade Ord, som er mægtigt til at opbygge Eder og give Eder Arv blandt alle de Helligede.

5

Disse Ord findes blandt dem, som Apostlen Paulus taledes til Afsked til Afsendingerne fra Menigheden i Ephesus paa Vejen til Jerusalem. Han vidste, at
10 det var sidste Gang, de Alle, blandt hvilke han havde vandret og prædikeret Guds Rige, skulde see hans Ansigt, og at, som der bieder Baand og Trængsler paa ham i Jerusalem, der vilde komme en Trængselstid for Menigheden, ja at svare Ulve skulde bryde ind og ikke spare Hjorden, og at der blandt dem selv skulde opstaae Mænd, som skulde tale forventede Ting og drage Disciplene efter sig.

15

Med denne Fare for Øje, som han ikke selv kunde afhjælpe, siger han trøstigt: Og nu befaler jeg Eder til Gud og hans Naades Ord, som er mægtigt til at opbygge Eder og give Eder Arv blandt alle de Helligede.

20 Og det skal ogsaa være mit Afskedsord idag til Eder. Jeg veed, at jeg ved at træde i Apostlens Spor vil træffe det Rette, hvad der er at sige Eder sidste Gang, jeg staaer her blandt Eder, saa at baade I og jeg kunne have Trøst deraf. Hvor lidt jeg end tør sammenligne mig med ham eller min Gjerning med hans, saa har jeg dog nu i mange Aar vandret iblandt Eder i den Tjeneste, som jeg ogsaa har faaet af
25 den Herre Jesus, at forkynde Naadens Evangelium, har ogsaa stræbt — det tør jeg nok sige, skjønt hverken Andre eller jeg selv her skal dømme, Herren er den,

som mig dømmer — „Intet at forholde Eder af det, som kunde være Eder nyttigt, at jeg jo forkyndte Eder det offenkendte og i Eders Huse.“¹ Nu er Afskeden forhaanden, og lignende Følelser, som rørte sig hos Apostlen og hans
30 Venner, da han taledes om, at de ikke mere vilde faae hans Ansigt at see, og, som der staaer, dette Ord mest af Alt smertede dem, — de røre sig ogsaa nu hos os. Det maatte være en forfejlet Virksomhed, som der vilde falde et tungt Ansvar paa mig for, at jeg er forbleven saa længe i, naar den havde været saa unyttig, at jeg ikke engang havde kunnet skaffe mig Venner, som endog det uretfærdige
35 Mamon kan hjælpe til at vinde², under det Evangeliums Betjening, hvormed jeg har staaet her i Forsamlingen, har siddet ved Eders Sygesenge, har trøstet ved Eders Grave, og som jeg har udlagt for Eders Børn — Venner, som ikke blot kunne føle for mig og min Kreds, men fornemme det som deres egen Sag, at det Tillids- og Kjærligheds-Forhold, som har dannet sig mellem os under en saadan
40 Gjærning, bliver pludselig afbrudt! Jeg takker Gud for, at det ikke er saa, i det Mindste med Mange af Eder! Jeg troer af de mange hjertelige Attranger, som have mødt mig i denne Tid, at denne Skilsmisse ikke blot er min, men Eders Sag, ja, at I have en Fornemmelse af denne Tids Tryk, som blandt det meget Andet, som den har ført med sig, ogsaa har bragt dette, at Spørgsmaal, som ligge
45 udenfor Guds Riges Formaal stulle raade paa de aandelige Enemærker og nu skulle fjerne os fra hinanden! Det er i nu vistnok bedre at lide uretfærdigheden end for sine Synders Skyld, godt for os, at vi kunne vidne, det var ikke Eder, som drev mig bort, ikke heller mig, som gjorde mig uværdig til at blive hos Eder, at det var Andres Haand, som greb forstyrrende ind imellem os! Men føle vi
50 alligevel ikke det Bittre ved at være faldne i Menneskers, fremfor i Guds Haand? Dog, Gud være lovet, hans Naade vil ikke svigte os i dette som i alt Andet, der skal bæres. Og der er sikkert meget Andet, som I ville komme til at bære, hvad jeg dog ikke i denne Stund vil dvæle ved. Jeg skal ikke være nær og ikke kunne trøste og styrke Eder. Men hvad jeg kan, det vil jeg: befale Eder til Gud og hans
55 Naades Ord, som er mægtigt til at opbygge Eder og skaffe Eder Arv blandt alle de Helligede.

Ja, jeg befaler Eder til Gud. Og hvor er det trøsteligt, at vi tør befale hverandre til ham i Jesu Christi Navn. Det var jo til Faderen, han, vor Frelser befalede sin
60 Aand paa Korset, til ham, „han i sit Kjøds Dage med stærke Raab og Taarer frembar Bønner og ydmyge Begjæringer, fordi han var mægtig til at frelse ham fra Døden, og han blev bønheørt i sin Ængstelse.“³ Det var til ham, han bad for sin Menighed, ogsaa for os, som troe paa hans Navn.⁴ Og netop, fordi han har befalet sig selv og os til Faderen, ja gjør det bestandig som vor Talsmand, have vi

en Fader i Gud den Almægtige, som tæller alle vore Hovedhaar, men ogsaa alle vore Taarer og Smerter. Til ham befaler jeg Eder, nu da jeg ikke længer kan være Eder til Oplysning, Støtte og Trøst ved min Forkyndelse. Det kunne vi dog være forvissede om, at han, som ikke sparede sin Søn, men gav ham hen for os, vil
70 skjenke os alle Ting med ham.⁵ Han er den Eneste, vi kunne forlade os paa, og som ikke svigter, den Eneste, som er mægtig til at frelse, naar al menneskelig Hjælp kommer tilkort. Han har sin Haand i Alt, hvad Menneskene sætte sig for, som om det var dem, det kom an paa, hvorledes det skal gaa i Verden. Lader os da ogsaa i hans Haand lægge Eders og min Sag. Han er sine Børns Fader, sin
75 Menigheds Herre. Hvis vi kun høre til den, da, om det end synes, som om den er prisdreven Verdensmagten, som om denne kan sige: jeg løser, saa er det løst, jeg binder, saa er det bundet, — synes den end at befinde sig midt i Strømmen, hvor Omskiftelse og Forkrænkelse raader, han kjender dog Sine og vil bevare dem; thi hans Navn er Fader, Frelser og Trøster. Og naar Trængslerne komme
80 nær til os, den, som nu netop saa smertelig berører mig og mine Venner, og andre, som vi skulle bære med hverandre, eller hver for sig, lader os da forstaae, det skeer til vor Tros Prøvelse og til hans Barmhjertigheds Bevisning, paa det at det skal blive vitterligt for os, at det Eneste, som bestaaer i Verden, det er den Menighed, som hviler paa Bekjendelsen af Christus, Guds Kjærligheds
85 Aabenbarelse; den staaer urokkelig i Evighed, og Helvedes Porte formaae Intet mod den.

Det er mit Haab for Eder, at Gud vil bevare Eder i den, ja, at hvad der nu skeer med os, vil tjene dertil. Men ved Siden af Gud staaer der hans Naades Ord. Thi
90 det er derigjennem, han bevarer vore Hjerter i sit Samfund, i sin Kjærlighed, saa vi ikke forsage i vore Trængsler, saa vi bedrøvede dog kunne være glade, saa vi svage kunne blive stærke og finde betimelig Hjælp i al Verdens Ufred og Forstyrrelse. Han bærer Alt ved sit almægtige Ord; saaledes bevares Verden; men han bærer sin Menighed ved sin Naades Ord, Ordet om hans Miskundhed imod
95 os som Syndere og Dødens Trælle, som han ved sin Søn har skjenket Naadegaven, et evigt Liv i Christus Jesus. Dette Ord er kraftigt; thi Guds Kraft er i det. Det er mægtigt til at opbygge Eder, siger Apostlen. Ja naar vor verdslige Glæde falder sammen for os, naar det, som vi byggede fast paa, bliver som et skrøbeligt Hus, Jordskjælvet ej lader Sten paa Sten tilbage af, og naar Hjertet
100 derunder vaander sig, naar det er nærved at falde sammen i Mismod og at slippe Haabet, — Naadens Ord er mægtigt til at opbygge os, til at samle de vildsomme Tanker i den Kjærlighed, som ikke forgaaer, Guds Kjærlighed i Jesus Christus. Det er mægtigt til at opbygge Eder! Hyrer det dog midt i Tidens Uro og

105 Forandring. Ved det er det, at Faderens og Sønnens Aand udsyrer sin Gjerning i
hver eneste Menneskesjæl, han frelser, at han lægger Sten paa Sten i sit Tempel,
det store, Menigheden, og det lille, din egen Sjæl, ja gjyr den til en levende Sten i
den store Bygning. Og ved det skulle vi faae Arv blandt alle de Helligede; thi
dertil er Ordet mægtigt; Livets og Salighedens Arv, som Gud vil skjenke os med
110 alle de Helligede, som gennem Lidelse indgik til Herlighed, som fornyedes i det
indvortes Menneske, som det udvortes Menneske nedbrydes, Arven, som vi nu
alt faae en lille Del af, men som rækkes os hel, naar Alt er overvundet, ogsaa
Dyden er opslugt til Sejr.

115 Til Gud og hans Ord befaler jeg Eder. — Men husker paa, at det er ikke Andres
Ord, — som de kunne tale eller skrive — men det, som I bære hos Eder selv, det
Troens Ord, som I, som troe, vel have faaet ved Andres Vidnesbyrd, men som
hos Eder selv er levende og kraftigt, levendegjort af Guds Aand i Eders Hjerter og
i Eders Mund. Derigjennem vil Gud bevare Eder, og det vil virke og skjenke
120 Eder Lys og Liv og Trøst, naar mine Læber tie om kort Tid, og jeg ikke længer
skal færdes iblandt Eder. Det er mit Haab for Eder Alle, som jeg har faaet til
Venner ved min Gjerning som dette Ords Tjener.

Og nu farvel og Tak for enhver velvillig Tanke, enhver mild og deltagende
125 Følelse, enhver kjærlig Haandsrækning, I have ydet mig og mit Hus disse mange
Aar! Lader os række hinanden Haanden i denne Skilsmisse over det Kors, ved
hvilket vi have Forladelse hos Gud, og glemme, hvad der er os imellem, om der
ellers er Noget. Det gaaer mig, som det maaskee gaaer En og Anden iblandt
Eder, at jeg synes, jeg kunde have været Mere for Eder, end jeg har været. Ja det
130 er Kjærlighedens Sorg i Skilsmisssens Øjeblik. Gud see i Naade til den! Nu gaaer
jeg min Vej bort fra Eder, bort fra dette Sted, hvor jeg var bleven hjemme — thi
det er ikke Fødestedet, som giver os Hjemstavn, men Kjærlighed og Velvillie,
ligesom Savnet af denne kan gjøre Menneskene fremmede for hverandre. Her
iblandt Eder har jeg hjemme, og herhen ville mine Tanker ofte drages i Savn,
135 men ogsaa i glad Ihukommelse. Min Dag lider; den bedste Del er vel gaaet.
Hvad der staaer tilbage, ligger for Øjeblikket i Mørke, som det maa være for den
Hjemløse, der tilmed er dømt til Uvirksomhed. Tænker, I, som have mig kjær,
ogsaa med Venlighed paa mig og gjører imod mig, hvad jeg i denne Stund ikke
blot i Ordene, jeg har talet, men i Hjertets inderlige, stille Bøn har gjort for Eder!
140 Befaler ogsaa mig til Gud og hans Naades Ord, som er mægtigt til at opbygge os
og give os Arv blandt alle de Helligede! Amen.

1. Ap. Gj. 20, 20.

145 2. Luk. 16, 9.

3. Hebr. 5, 7.

4. Joh. 17, 20.

5. Rom. 8, 32.

150

Kilde

Tolderlund, J. F. Afskedsprædiken i Starup og Grarup Kirker d.28. August 1864: København: trykt i Ernst Lund & Harald Jensens Bogtrykkeri (1865)

Kildetype

Dokumentation i bogværk

155

Tags

14. søndag efter trinitatis, Den anden slesvigske krig 1864, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/j-f-tolderlunds-afskedspraediken>

160

165

170

175

180